

Jonhard Mikkelsen heldur at fjölmiðlarnir eru á skeivari leið:

Heldur Axel Tórgarð enn Baywatch og Beverly Hills

Verður okkara mál væl ment, og halda vit tað búgvíð, fáa vit betri skaldskap, betri fjölmiðlar og betri skúlar. Vit fara inn á sjálvstyrkjandi nýggjar ræsur, og burtur úr tí fer at grógva stórri sjálvsvirðing, sigur Jonhard Mikkelsen, sum eisini heldur, at loftmiðlarnir eiga at geva mentanini eins góða rúmd, sum ítrótturin fær.

EIRIKUR LINDENSKOV

Í mentanarálitinum, sum landstýrismaðurin í mentamálum hevur latið gjørt, hevur Jonhard Mikkelsen, studentaskúllærari, nakrar hugleiðingar um móður-málið, og tess líkindi í Føroyum.

Jonhard Mikkelsen slær beinanvegin fast, at málið hjá okkum ikki er í vanda, eins og so nógv onnur smá-mál. Hann sigur, at hvørt tiggjuárskeldi doyggja fleiri smámal ymsa staðni í heiminum, meðan okkara tykist styrkna.

- Okkara mál er ikki smá-mál, men stórt og smíðligt mál, sum bara eitt fátal av heimsins íbúgvum dugir, sigur Jonhard Mikkelsen.

Í endanum á áhugaverdu hugleiðingunum hevur Jonhard Mikkelsen nøkur uppskot um tiltøk, sum vit eiga at gera málinum at frama.

Seta á stovn týðingarskúli

Hann sigur, at vit megna ikki at skriva alt, okkum tørvar, sjálvi. Næstbestu loysnina heldur hann vera at týða tað, ið onnur gera. Tí eigur týðaraskúli at setast á stovn í sambandi við Føroyamálsdeildina. Fólk, ið sýna hegri at týða, eiga at sleppa á skúla og eiga at vera tey, ið týða okkara fjölmiðlatekstir umframt annað tilfar - undir góðum umstøðum fyri góða lön.

Tey, ið starvast í sjónvarpinum t. d. hava einki

slíkt høvi - hvussu skulu tey styrkjast, hvussu skulu tey rættast, um ikki skipað undirvísing er?

Í lóguni gevur fáur teimum góðu týðarunum ans. Jákup í Skemmuni er ein, ið hevur sitið í 25 ár og týtt, eingin skrivur um hansara avrik, eingin metir um tey í bløðunum - hann hevur fingið svenska viðurkenning fyri síni avrik - men ikki føroyska. Áttu vit ikki at tikið tað til eftirtektar, spyr Jonhard Mikkelsen.

Rættlestrarstova - eitt sera hent amboð

Viðari sigur hann, vit áttu at sett á stovn eina rættlestrarstovu, ið skuldi verið knýtt at Føroyamálsdeildini. Har skuldu arbeitt serkøn fólk við fastari lön, so tann, ið skrivaði, fekk hesa tænaðu ókeypis frá landinum fyri arbeiðið og kundi farið óræddur á marknaðin við avrikunum og fingið viðmerkingar og ummæli, ið snúðu seg um innihaldið og ikki stavseting og ymiskt orðaseikil.

Hetta hevði eisini verið eitt amboð til at flutt okkum

burtur frá knarrinum.

Axel heldur enn ítrótt

Jonhard Mikkelsen slær fast, at føroysk mentan ikki er nóg góð týðandi í loftmiðlunum.

- Men tað má hon gerast, heldur hann. Hann roynir at lýsa hetta við einum dømi:

Axel Tórgarð fekk í 1993 heiðurslön fyri síni mongu megnarverk. Hann er ein av okkara frægastu mentafólkum, hann hevur yrkt og týtt, hann er undirhaldandi, stuttligur og veit alt ímillumhimmel og jørð.

Hesin heldur varð umrøddur í útvarpinum og sjónvarpinum í nøkur fá sekund. Í somu viku er vikuskiftissending - sjálvandi um ítrótt sjálvandi og útvarpsmaðurin kærir sína neyð um, at hann í allan dag hevur ringt niður til Týsklands at fáa eina viðmerking frá tiemum føroyingum, sum aftur einaferð vóru vilstir niður á evropeiska meginlandið at spæla bólt.

Allur fjölmiðlaheimur var giraður til at viðmerkja og varpa út um teir bóltar, teir

mundu rakt, og um tána sum var aaaakurat for stutt, og bóltin sum tiveri fór við síðuna av, um teir, ið vóru illa upplagdir, um veðrið, um hælseinur og lærvøddar sum ikki hildu + eftirmeting av, hvussu tað kundi gingið, um so var, at allir allatíðina høvdu gjørt okkurt annað enn tað, teir gjørdur.

Góðar taklingar - ella gein góð bók

Jonhard Mikkelsen heldur, at ov nógv tíð verður nýtt til ítróttin, í mun til annað. Og hann spyr:

- Hví ringdu teir ikki til Kvívíkar og fingi eitt prát við ein mann, sum hevur nakað at siga fólk? Hví verður arbeiði, sum krevur so nógv sum tað, ið Axel hevur avrikað, so lítið virt?

Er tað tí fjölmiðlaíðini ikki megna ella ikki tíma ella ikki hava stundir at viðgera tilfitt tilfar? Tað er jú munin lættari at gera viðmerkingar um bleytar og harðar taklingar enn tað er at gera vísar viðmerkingar tí ein góðan sjónleik, eina góða konsert ella eina góða bók.

Úf eigur at hava eitt panel við fólk at skifta orð, hvørja ferð føroysk bók kemur á marknaðin, og prátað átti at verið við høvundin. Tí tað at fáa eina bók út á føroyskum eigur at vera stórhending. Og tað verður stórhending, um ÚF vil hava tað at vera stórhending. Hví verður ikki tosað við Pól Jespersen og Snorra Fjallshak í sambandi við teirra slóðbrótandi arbeiði at útvega okkum føroyskt undirvísingartilfar til stóðd- og alisfrøði? Tað er sensa-tión!

Hví var ikki skipað fyri orðaskifti í útvarpinum um bókina hjá Annfinni í Skála um lagnuheystið í 46, spyr Jonhard Mikkelsen.

Hann heldur, at hevði útvarpið offrað so nógv tíð upp á tilfisk, sum hann sigur, spennandi avrik, sum teir t. d. offra upp á ein hondbóltstyst millum Kyndil og VIF, so høvdu vit skapt okkum ein nógv betri pall, har málið treivst og mentist. Tað er jú ikki bara evnisvalið, ið er avmarkað, málsliga registarið í sambandi við slíkar sendingar er samsvarandi

Jonhard Mikkelsen, studentaskúllærari, skrivur áhugaverda hugleiðing um mentan og fjölmiðlar í mentanarálitinum.

skert.

Virðisn frá mentanar-deild Landsstýrisins

Frá almennari síðu má tað virðismentast, ið einstaklingar gera - men eingin letur við seg koma. Málsligt menningararbeiði í Føroyum er, sum tað altíð fer at verða, borið av einstaklingum - tað minsta, gerast kann, er at geva teimum frægastu og bestu og idnastu ein heiður fyri arbeiðið.

Mentanardeildin í landsstýrinum er higartil sloppin ófatiliga snikkaleys frá síni líkasælu. Mentanardeildin má heiðra fólk, ið gera eitt-hvørt serligt til frama fyri føroyskt - eigur at seta á stovn eina virðislön upp á 250.000 skattafriar krónur, ið kunnu latast, tá ið onkur hevur tað uppiborið.

- At hugsa sær, hvussu nógv høvdu kútt seg!

- Føroysk útgáva av Nobel ella Óscar hevði verið lutfalsliga eins stór tilfelling og tann, ið skapast á lærðum háskúlum og í Hollywood, sigur Jonhard Mikkelsen.

Dagdreymar úr Baywatch

Í tíðindafloyminum um vatnflóð, runuskríður, skógareldar og jarðskjálvtar, sum varpa apokalyptiskar skuggar inn í gerandisdagin, finnur ungdomurin sær sína móttvekt og sýgur sær meng til dagdreymarnar úr Beverly Hills, Baywatch og Melrose Place. Vit fáa innlit og fatanir og áskoðanir, verða heimsborgarar meira enn nakrantíð áður.

Og ókt fatan leiðir okkum inn í nýggjar heimar, sum í sínum lagi geva íblástur til nýggja skapan. Men skulu vit fáa fulla nýttu av øllum hesum, mugu vit hava okkara egna mál so væl ment, at tað megnar at viðgera og skapa burtur úr øllum hesum. Halda vit málið búgvíð, fáa vit betri skaldskap, betri fjölmiðlar, betri skúlar. Vit fara inn á sjálvstyrkjandi nýggjar ræsur, og burtur úr tí fer at grógva stórri sjálvsvirðing, sigur Jonhard Mikkelsen at enda í hugleiðingunum í mentanarálitinum.